

PhDr. David P e v l á t, Novinář a politik Hubert Ripka
Disertační práce

V osudu, díle, vůbec v životě Huberta Ripky se zrcadlí novodobé dějiny Československa a jeho hlavní části, české národní společnosti. Ripka byl vynikajícím novinářem kultivujícím český demokratický tisk. Na jeho textech bylo znát, že má vzdělání odborného historika a že si je dále pěstuje. Už za svého novinářského působení se také osobitě věnoval politice, a to také kontakty se zahraničními politiky, z nichž vznikaly zprávy a analýzy pro Edvarda Beneše, ministra zahraničí a pak prezidenta.

Zlomovou událostí profesionální i životní bylo pro Ripku /stejně jako pro stát a národ/ mnichovské poničení Československa; chtěl, aby se mu stát vzepřel a nikdy se s ústupem nesmířil. Přivedl ho do emigrace, která se po německé okupaci českých zemí vyvinula v Ripkův politický exil. Ripka ho cele věnoval úsilí o mezinárodní uznání obnovy československého státu, což ho znovu zařadilo po bok Edvarda Beneše. Stal se členem vládní reprezentace, měl významný podíl na práci ministerstva zahraničí a na propagandě československé státní ideje. Uplatňoval tu svůj rozhled, neobyčejnou pracovitost a vyjednávací schopnosti.

Dějiny a zkušenost ho učily, že i v budoucnu může být hlavním nebezpečím pro Československo silné, znovuvýbojné Německo. Bezpečnost nového Československa viděl v zachování velké koalice Východ-Západ, při čemž doufal, že tato koalice udrží Sovětský svaz od prosazování vnitřní podoby československého státu. Zároveň ho ale pokládal za nezbytného spojeneckého partnera.

Předpoklad nevyšel, sovětské chování v počínající studené

vélce mu zabránilo v realizaci. Součástí tohoto vývoje byl komunistický mocenský atak a zvrat, který zničil i specifickou demokracii třetí Československé republiky. Ripka byl prakticky vedoucí českou vládní osobností v nekomunistickém prostředí, ač mu ministerstvo zahraničního obchodu takové postavení nevytvářelo. Dokázal však ve vládě a na veřejnosti vystupovat a jednat tak, že si vytvářel rozsáhlý respekt. Přispívalo k tomu nepochybně jeho vzdělání potvrzené habilitací, které mu pomáhalo i ve druhém politickém exilu. Poslal ho do něho komunistický převrat, jenž ho ohrozil i na životě.

Pouňorový exil nabyl podoby u exilů obvyklé, tedy s vnitřním soupeřením, materiálními problémy, s pochopitelnými nadějemi, s navenek nepřipouštěnou beznadějí. Ripka stísněnost exilu překračoval, politickými kontakty, přednáškami, úvahami o proměnách v uspořádání evropského prostoru nebo v jeho části. Jistě doufal v návrat do demokratického Československa. Nedožil se ho, zemřel dokonce předčasně. Ještě mohl hodně původního vytvořit, jako myslivý teoretik i vyzkoušený politický praktik. Zvláště co se týče interpretace a realizace demokracie. Poznal i prožil zblízka její citelné problémy definované často jako její krize. Střetával se s jejími problémy i v podobách, které nečekal, i v antikomunistické vlně ve Spojených státech, která ho přivedla až před senátní podvýbor.

Návratu do Československa se tedy Ripka nedočkal. Připomenulo ho aspoň české vydání jeho pamětí o předúnoru a únoru 1948. Obeznamení s jeho úvahami o sjednocované Evropě a jejích zvlášť konfliktních částí si vzal na starost doc. Vladimír Goněc. Vzniklo také několik statí o Ripkovi a jeho bohatém působení, mezi nimi obsáhlejší od autora této disertace. Polistopadová politika jako by o Ripkovi nevěděla, ač jeho evropské vize mohly být argumentem a zajímavým příspěvkem do úvah o evropské pospolitosti a způsobům jejího naplňování. Přece jen se objevila Ripkova celistvější biografie

v disertaci Dr. Davida Pavláta.

Biografie je jeden z nejobtížnějších historiografických žánrů a D. Pavlát si toho byl jistě vědom. Připravil se na ni důkladně; premeny hledal i v mnoha osobních fondech, nejen Ripkově, ale také dalších politiků, kteří do Ripkova okruhu patřili. Užil materiály z edic, jejichž dokumenty měly k Ripkovi co říci přímo, nebo souvislostně. Seznam literatury nepostrádá žádný z titulů, které měly být poznány. Autor musel pozorně promyslet obsah biografie, především do jakých podrobností a kde jít, protože Ripkova životní údobí a peripetie lákaly i mnoha detaily a dokumentace nezřídka dovolovala je zachytit. Také samozřejmě nestačilo jen zaznamenávat, popisovat - Ripkovy činnosti přímo vybízejí k analýzám, posuzování, zařazování. V biografii vede autor s ústřední postavou často jakýsi dialog, klade jí otázky vznikající z historické látky a proniká jimi hlouběji a přesvědčivěji k vlastnostem, myšlení, důvodům chování, prostě k podobě postavy. D. Pavlát se do takové autorské pozice ještě plně neodvážil, neposuzuje všude, kde by to prospělo, Ripku v širším pohledu na prostředí, v komparacích s obdobnými aktéry /novináři, politiky, diplomaty/. Šetří i hypotetickými úvahami o motivech Ripkových postojů, názorů; spíše je načrtává, nebo konstatuje tak, že mají svou logiku - ač třeba překvapující. Nevyhýbá se jim, zaznamenává je, zahrnuje do portrétu, jen je nekoncepčuje jako určitý problém. Více pozornosti by si např. žádal i Ripkův osobní život - je poněkud "odlidsťený".

Celkově je ale Pavlátův biografický portrét Ripka ucelený a zdařilý, zaujme a přesvědčí. Byl k tomu zvolen i vhodný styl, i když by mu prospěla ještě větší výrazová bohatost. Z drobnějších glos: Spolupráci Československa s Východem a Západem nelze formulovat jako cíl, ale jako prostředek, koncepci. "Most" mezi nimi nemohlo Československo vytvořit, nanejvýš ve své politice uplatnit.

Sjednotit se mělo psaní osobních jmen /poprvé celé, pak bez něho/. Grant-Duff by si zasloužila odpovídající pozornost. Zdeněk Fibich nemohl dirigovat Šárku, byl už 47 roků mrtvý. Prof.Paulová byla Milada. Pátrání StB po Ripkovi má zbytečné podrobnosti.

Už jsem konstatoval, že Dr.David Pavlát vytvořil zdařilou, důkladně informovanou, výkladem celistvou, zněním a vyzněním přesvědčivou biografii Huberta Ripky. Biografie se úspěšně zařadí do historiografie nových československých a českých dějin. Doporučuji přijmout ji jako práci disertační. *Plně spojíte podklady na ni kladem.*

Robert Kvaček

Prof.PhDr.Robert Kvaček, CSc.